

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ТАРИХ ФАКУЛЬТЕТІ
АРХЕОЛОГИЯ, ЭТНОЛОГИЯ ЖӘНЕ МУЗЕОЛОГИЯ КАФЕДРАСЫ

**«Тарихи өлкетану» пәні бойынша қорытынды
емтихан бағдарламасы және әдістемелік ұсыныстары**

«6B02211 – Этнология және антропология» білім беру бағдарламасы

Алматы 2025 жыл

Құрастырушы:

Калыш А.Б. т.ғ.д., Археология, этнология және
музеология кафедрасының профессоры

(дайындалған - А.Ж.Т., лауазымы, дәрежесі және
атағы)

«Тарихи өлкетану» пәні бойынша қорытынды емтихан жүргізу бағдарламасы және
әдістемелік ұсыныстары кафедра мәжілісінде қаралып, ұсынылды

«___»_____2025 ж., хаттама

Кіріспе

Студенттер «Тарихи өлкетану» пәні бойынша емтиханды жазбаша-офлайн форматта тапсырады.

Бағдарлама «Универ» жүйесіне жүктелді.

I. Қорытынды емтихан бағдарламасын өткізу тәртібі:

1. Емтихан жазбаша түрінде өткізіледі.
2. Емтиханның өтуін қадағалу бақылау камералар, оқытушылардың кезекшілігі арқылы жүзеге асады.
3. Емтихан сұрақтары «Универ» жүйесіне үш блокқа бөлу арқылы енгізіледі.

II. Қорытынды емтихан бағдарламасының регламенті:

1. Емтихан кесте бойынша өткізіледі.
2. Емтихан тапсыру ережесіне сай, студент емтиханға 30 минут қалғанда аудиторияда болуы керек.
3. Емтихан қабылдау ұзақтығы 2 сағат.

III. Қорытынды емтихан бағдарламасының ережелері:

1. Емтихан барысында студент ұялы телефон, оқулықтар, дәптер, құлаққап және т.б. бөгде заттарды ұстауға, өзімен бірге алып кіруге тыйым салынады. Сонымен қатар басқа студенттермен сөйлесуге, артық қимыл жасауға, артына қарауға болмайды. Емтихан барысын бейне бақылау арқылы мониторинг тобы бақылап отырады. Аталған ережелерді бұзу фактісі анықталса, студент емтиханнан шығарылады.

IV. Қорытынды емтихан бағдарламасының нәтижелері:

1. Студенттердің жазбаша жұмыстарын пән оқытушысы тексеріп, баллдарды «Универ» жүйесіне енгізеді.
2. Оқытушы барлық студенттердің баллдарын мұқият тексеріп, емтихан тізімдемесін «Универ» жүйесінде сақтайды.
3. «Универ» жүйесіндегі қорытынды тізімдемеге студенттердің баллдары 48 сағаттың ішінде қойылуы тиіс.
4. Емтихан нәтижелері бақылау камералардың нәтижелері негізінде қайта қаралуы мүмкін.
5. Егер студент емтихан тапсыру ережесін бұзса, студенттің емтихан нәтижелері жойылады.

Қорытынды емтихан 15 аптада алған білімнің нәтежиесі ретінде жазбаша түрде жүргізіледі. Төмендегі тақырыптар бойынша тапсырмалар беріледі:

1. «Тарихи өлкетану» пәнінің мақсаты мен міндеттері.
2. Тарихи өлкетануды зерттеудің негізгі формасы мен әдістері.
3. Жазбаша дерек-көздің, ауызекі халық шығармашылығының және басқа да дерек-көздердің тарихи өлкетанудағы рөлі.
4. Орта ғасырдағы Қазақстанның тарихи өлкетану деректері.
5. Тарихи өлкетанудағы археологиялық деректер.
6. Тарихи өлкетанудағы этнологиялық деректер.
7. Тарихи өлкетанудағы статистикалық-демографиялық деректер.
8. XV –XVII ғасырлардағы тарихи-өлкетану мәліметтері.
9. XVIII ғасырдағы тарихи-өлкетану зерттеулер.
10. XVIII–XIX ғ. екінші жартысындағы тарихи-өлкетану зерттеулерінің дамуы.
11. XIX ғ. соңы мен XX ғ. басындағы тарихи-өлкетану зерттеулерінің дамуы.
12. 1930-1980 жылдарындағы Қазақстандағы өлкетанудың дамуындағы ғылыми мекемелердің рөлі.
13. Өлкетану зерттеулеріндегі музейлердің рөлі.
14. Мұрағаттанудың тарихи өлкетанумен және тағы басқа ғылымдармен байланысы.
15. Өлкетану мен республиканың ескерткіштерін қорғау қоғамының өзара байланысы.

Емтихан тапсыру кезінде студенттер қабілетті болуы тиіс:

- Қазақстан тарихи өлкетануының дамуының негізгі кезеңдерін білу және түсіну.
- Өткен тарихи құбылыстар мен кезеңдерді сыни тұрғыдан талдау арқылы адамзат қоғамының әлемдік-тарихи дамуының жалпы парадигмасымен байланыстыру.
- Тарихи өлкетану құрылымы мен оның құрамдас бөліктерін зерттеу барысында аналитикалық және аксиологиялық талдау дағдыларын игеру.
- Ежелгі және орта ғасырлардан бастап, жаңа және соңғы кезеңге дейін өлкетанудың әртүрлі аспектілеріне объективтік баға беру; өлкетанудың әлемдік-мәдени тарихи үдерістегі және гуманитарлық білімдер жүйесіндегі орны мен маңызын игеру.
- Тарихи өлкетанудың тарихи пәндер жүйесіндегі мәні мен мақстына сыни тұрғыда баға беру.

Оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі

Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

Негізгі:

1. Ахметова С.Ш. Историческое краеведение в Казахстане. – Алма-Ата: Казахстан, 1982. – 168 с.
2. Бейсенова А.С. Исторические основы географических исследований Казахстана. – Алматы: КазГосИНТИ, 2001.
3. Исаева А.И. Тарихи өлкетану. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. – 246 б.
4. Калыш А.Б., Исаева А.И. Историческое краеведение Казахстана. – Алматы: Қазақ университеті, 2017. – 305 с.
5. Қазақтың этнографиялық категориялар, ұғымдар мен атауларының дәстүрлі жүйесі. Энциклопедия. – Т. 1-6. – Алматы: Слон, 2011-2016.

Зерттеушілік инфрақұрылымы:

«Археология, этнология және антропология» ғылыми-зерттеу орталығы – әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Археология, этнология және музеология кафедрасы, 4-5 кабинет; ҚР ҒжЖБ министрлігі Ғылым комитеті «Ш.Ш.Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты», 3 қабат.

**«6B02211 – Этнология және антропология » білім беру бағдарламасы
бойынша «Тарихи өлкетану» пәнінен емтихан қабылдау нұсқаулығы**

Критерий/ балл	ДЕСКРИПТОРЛАР				
	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттанарлық »	«Қанағаттанарлықсыз»	
	90–100% (27-30 балл)	70–89% (21-26 балл)	50–69% (15-20 балл)	25–49% (8-14 балл)	0–24% (0-7 балл)
Курстың теориясы мен тұжырымда масын білу және түсіну	"Өте жақсы" деген баға музей мекемелерінің ғылыми-зерттеу жұмысын талдап, түрлі музей салаларын анықтап, оған тән ерекшелігін саралап, аудиторияда өткен сабақты толық меңгеріп, терең ғылыми тұжырым жасап, үш сұрақтың толық жауап жазу.	"Жақсы" деген баға барлық жауап толық, бірақ кейбір мәселелер қамтылмаған, мазмұны көрсетілмеген, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінде қате жіберілген. Жауапта стилистикалық қателіктердің болуы, терминдердің дұрыс қолданылмауы мүмкін.	"Қанағаттанарлық" деген баға билетте ұсынылған сұрақтардың толық емес жариялануын қамтитын жауап үшін қойылады, негізгі ерекшеліктерді, үстіртін дәлелдейді, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол береді, сұрақтардың мазмұнын ашпайды.	Қойылған сұрақтарға дұрыс жауап жазбай, қате дәлелдеу, дұрыс емес қорытынды жасау.	Негізгі ұғымдарды, теорияларды білмеу. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
Таңдалған әдістеме мен технологияны нақты практикалық тапсырмаларға қолдану	Тарихи өлкетануға қатысты сұрақтарды толық орындау, қойылған сұрақтардың мазмұнын ашу, курстың практикалық мәселелерін шешу.	Оқу тапсырмасын ішінара орындау, курстың практикалық міндеттерін толық аша алмау, ғылыми тұжырымдарды дұрыс жеткізе алмау.	Негізгі дереккөздерге тиісті және орынды сілтемелер беріледі. Практикалық Ұсынымдар маңыздылау емес, мұқият талдауға негізделмеген және таяз. Дәлелдер үстіртін қолданылады.	Тапсырманы шешудің ұтымсыз әдісі қолданылған, сұрақтар жалпылама жазылған, зерттеулерді аз немесе мүлдем қолданбаған, нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктер бар.	Сұрақпен жауаптың мазмұны сәйкес келмейді. Практикалық ұсынымдар мүлдем жоқ немесе өте төмен сапада. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық	Оқу тапсырмасын толық орындап, қойылған	Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4	Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы	Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға	Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ,

қ тапсырмаға қолданылуы н бағалау және талдау, алынған нәтиженің негіздемесі	сұраққа жан-жақты, дәлелді жауап беру, курстың практикалық мәселелерін шешу. Өлкетанулық терминдерді қолдану, ғылыми тұжырымдар жасау.	дәлсіздікке, жалпылау мен тұжырымдардағы кішігірім қателіктерге жол беріледі, бұл тапсырманың жалпы деңгейіне әсер етпейді.	тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық қателіктер, сондай-ақ практикалық шешімнің нәтижелерін өңдеуде дәлсіздіктердің болуы.	жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылған.	талдау материалдары мен құралдары пайдаланылмады. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.
---	--	---	--	---	---

Емтихан билеттері 3 сұрақтан тұрады. Дұрыс орындалған тапсырмалар үшін ең көбі-100 балл, оның ішінде бірінші сұраққа – 33 балл, екінші сұраққа-33 балл, үшінші сұраққа - 34 балл

